

ЗАКОН

О ПРОСВЕТНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се посебности поступка и положаја инспекције у области просвете (у даљем тексту: просветна инспекција).

Предмет инспекцијског надзора

Члан 2.

Просветна инспекција у вршењу инспекцијског надзора испитује примену закона и других прописа у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, образовања одраслих, дуалног образовања, високог образовања, уџбеника и ученичког и студентског стандарда.

Родна равноправност у језику

Члан 3.

Термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Сврха просветне инспекције

Члан 4.

Сврха просветне инспекције је да, сагласно утврђеним надлежностима, обезбеди остваривање јавног интереса и несметано обављање делатности у областима које су предмет надзора.

Инспекцијски надзор у области просвете

Члан 5.

Послове просветне инспекције обавља инспектор (у даљем тексту: просветни инспектор) у министарству надлежном за послове образовања и васпитања, у органу покрајинске управе надлежне за послове образовања и васпитања и градском и општинском органу надлежном за послове образовања и васпитања.

Надзор над радом просветне инспекције у обављању поверених послова врши министарство надлежно за послове образовања и васпитања, односно орган покрајинске управе надлежан за послове образовања и васпитања, у складу са овим законом.

Услови за просветног инспектора

Члан 6.

Просветни инспектор може бити лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије и специјалистичке академске студије), по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године и које има најмање пет година радног искуства у струци.

Лице из става 1. овог члана је у обавези да положи државни стручни испит и испит за инспектора.

II. ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Члан 7.

Просветна инспекција врши инспекцијски надзор над применом закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања, а нарочито у погледу:

- 1) поступања установе у погледу спровођења закона, других прописа у области образовања и васпитања и општих аката;
- 2) остваривања права и обавеза запосленог, ученика и његовог родитеља односно другог законског заступника, утврђених прописима у области образовања и васпитања;
- 3) остваривања заштите права детета и ученика, његовог родитеља, односно другог законског заступника и запосленог;
- 4) обезбеђивања заштите детета, ученика и запосленог од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и понашања које вређа углед, част или достојанство и страначког организовања и деловања;
- 5) поступка уписа и поништавања уписа у школу;
- 6) испуњености прописаних услова за спровођење испита;
- 7) вођења прописане евиденције коју води установа и утврђивање чињеница у поступку поништавања јавне исправе коју издаје установа.

У поступку верификације установе, образовног профила, остваривања наставних планова и програма, проширене делатности установе, статусне промене и промене назива и седишта установе, просветна инспекција испитује испуњеност услова и поступа у оквиру својих овлашћења. Када утврђује испуњеност услова у поступку верификације установе, за основну и проширену делатност, просветни инспектор записником констатује да ли установа испуњава услове, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и прописа донетих на основу тог закона и о томе обавештава орган надлежан за доношење решења у поступку верификације установа.

Послови инспекцијског надзора над радом послодавца за учење кроз рад

Члан 8.

Просветна инспекција врши инспекцијски надзор над радом послодавца за учење кроз рад ученика, у складу са овим и посебним законом.

Послови инспекцијског надзора над радом установа за образовање одраслих и јавно признатих организатора активности

Члан 9.

Просветна инспекција врши инспекцијски надзор над применом закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа за образовање одраслих и јавно признатих организатора активности, а нарочито у погледу:

1) поступка и услова за издавање одобрења основној и средњој школи и другој организацији, ради стицања статуса јавно признатог организатора активности;

2) поступка за измену одобрења, статусне промене, промене седишта, односно објекта или када јавно признати организатор уводи нову активност образовања одраслих и

3) одузимања одобрења за статус јавно признатог организатора активности.

Послови инспекцијског надзора над радом високошколских установа

Члан 10.

Просветна инспекција врши инспекцијски надзор над применом закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа високошколског образовања, а нарочито у погледу:

1) обављања делатности високог образовања, у складу са дозволом за рад;

2) уписа студената;

3) поступка избора органа управљања и пословођења и начина њиховог рада;

4) поступка избора у звање и пријема у радни однос наставника и сарадника и радног ангажовања наставника и сарадника;

5) вођења прописане евиденције.

Послови инспекцијског надзора над радом установа у области ученичког и студентског стандарда

Члан 11.

Просветна инспекција врши инспекцијски надзор над применом закона, других прописа и општих аката којима се уређује организација и начин рада установа ученичког и студентског стандарда, осим контроле која се односи на стручно – педагошку проверу рада установе, а нарочито у погледу:

1) испуњености услова у погледу простора, опреме, потребних стручних и других запослених за почетак рада и обављање делатности установа ученичког и студентског стандарда;

2) остваривања права и обавеза ученика, њихових родитеља, старатеља и другог законског заступника, студената, васпитача, стручних сарадника, директора и других запослених;

3) поступка пријема у установу и издавања ученичке и студентске легитимације;

4) вођења прописане евиденције у установи.

Послови инспекцијског надзора над радом завода

Члан 12.

Просветна инспекција у вршењу инспекцијског надзора над радом завода врши контролу рада у погледу спровођења закона којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебних закона у области образовања, других прописа у области образовања и васпитања и општих аката.

Послови инспекцијског надзора над радом центара за стручно усавршавање

Члан 13.

Просветна инспекција врши инспекцијски надзор над радом центара у складу са овим законом, законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, другим законом, подзаконским и општим актом.

Послови инспекцијског надзора над нерегистрованим субјектом

Члан 14.

Нерегистрованим субјектом, у смислу овог закона, сматра се сваки субјект који обавља делатност образовања и васпитања, а који није уписан у регистар у складу са законом и који нема прописану сагласност за обављање делатности.

Овлашћења просветног инспектора

Члан 15.

У вршењу послова инспекцијског надзора из чл. 7 – 14. овог закона, просветни инспектор нарочито:

- 1) налаже записником отклањање неправилности и недостатака у одређеном року;
- 2) наређује решењем извршење мере која је наложена записником, а није извршена;
- 3) забрањује решењем спровођење радњи надзираном субјекту које су супротне овом закону, закону којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебном закону и општем акту;
- 4) привремено забрањује решењем рад установе која обавља делатност, а не испуњава законом прописане услове у погледу простора, опреме и потребних стручних и других радника;
- 5) подноси пријаву надлежном органу због постојања сумње да је учињено кривично дело, привредни преступ, захтев за покретање прекршајног поступка, односно повреду забране дискриминације, забране насиља, злостављања и занемаривања и забране страначког организовања;
- 6) обавештава други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
- 7) врши увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења ако су неопходни за инспекцијски надзор, а није могао да их прибави по службеној дужности, у складу са законом;
- 8) врши увид у личну или другу јавну исправу са фотографијом која је подобна да се идентификују овлашћена лица у надзираном субјекту као и друга запослена лица;
- 9) узима писане изјаве овлашћених лица у надзираном субјекту и других запослених лица и позива их да дају писане изјаве о питањима од значаја за инспекцијски надзор;
- 10) налаже надзираном субјекту да у остављеном року стави на увид опште и појединачне акте, евиденције, уговоре и другу документацију

надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их надзирани субјект поседује и чува;

11) обавља друге послове, у складу са законом.

Поред овлашћења из става 1. овог члана, просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора над радом високошколске установе има овлашћења да:

1) поништи упис студената у прву годину студија преко броја студената утврђеног у складу са одредбама закона којим се уређује високо образовање;

2) поништи упис студената који је обављен супротно одредбама закона којим се уређује високо образовање;

3) привремено забрани обављање делатности високог образовања, односно извођење студијског програма правном лицу које ту делатност обавља супротно одредбама закона којим се уређује високо образовање, уверењу о акредитацији, односно дозволи за рад;

4) предложи министру надлежном за послове образовања и васпитања разрешење органа пословођења, у складу са одредбама закона којим се уређује високо образовање;

5) изрекне опомену и наложи или предложи мере и остави примерени рок за отклањање уочених незаконитости;

6) у случају непоступања високошколске установе по акту из тачке 5) овог става, доноси решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза;

7) предложи министру надлежном за послове образовања и васпитања разрешење органа пословођења самосталне високошколске установе, која у свом саставу нема високошколске јединице, ако није поступио по акту из става 2. тачка 6) овог члана, односно да предложи ректору да предузме мере у складу са одредбама закона којим се уређује високо образовање ако декан није поступио по акту из тачке 6) овог става.

8) надлежном правосудном органу поднесе кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка, односно изда прекршајни налог ако код надзираног субјекта открије незаконитост која је кажњива по закону или другом пропису;

9) поднесе прекршајну пријаву против правног лица које у правном промету иступа под називом високошколске установе у складу са одредбама закона који уређује високо образовање, а које нема дозволу за рад издату у складу са законом;

10) врши проверу веродостојности јавне исправе коју издаје високошколска установа;

11) предузима друге мере за које је одредбама закона којим се уређује високо образовање или другим прописом овлашћен.

Инспекцијски и стручно-педагошки надзор

Члан 16.

Просветна инспекција у обављању послова из свог делокруга, сарађује са организационом јединицом министарства надлежног за послове образовања и васпитања у чијем делокругу је обављање стручно – педагошког надзора, у циљу остваривања и заштите права и обавеза деце и ученика, њихових родитеља, односно другог законског заступника и запослених.

Поступак инспекцијског надзора покреће се у складу са одредбама закона којим је уређен инспекцијски надзор, као и на основу иницијативе просветног саветника када у поступку стручно – педагошког надзора утврди неправилности у раду установе, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебним законима, подзаконским и другим актима.

III. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА

Овлашћења министарства надлежног за послове образовања и васпитања према органима којима су поверени послови инспекцијског надзора

Члан 17.

Просветни инспектор министарства надлежног за послове образовања и васпитања у односу на органе којима је поверено вршење инспекцијског надзора, има следећа овлашћења:

- 1) припрема министру надлежном за послове образовања и васпитања предлог решења по жалби против решења општинске, односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора;
- 2) остварује непосредан надзор над радом просветног инспектора;
- 3) издаје обавезне инструкције за извршавање закона и других прописа, за вршење послова и контролише њихово извршавање;
- 4) организује заједнички надзор са инспекторима у органима којима је поверено вршење инспекцијског надзора;
- 5) тражи извештаје, податке и обавештења о вршењу поверених послова инспекцијског надзора;
- 6) обавља и друге послове, у складу са законом којим се на општи начин уређује инспекцијски надзор и законом којим се уређује државна управа.

У вршењу надзора над радом органа коме је поверено вршење инспекцијских послова, просветни инспектор министарства надлежног за послове образовања и васпитања врши непосредан увид у испуњеност услова из члана 6. овог закона, рад и поступање просветног инспектора, записнички констатује утврђене неправилности и одређује мере и рокове за њихово отклањање.

Непоступање по мерама за отклањање неправилности из става 2. овог члана преставља тежу повреду дужности.

Уколико просветни инспектор не отклони неправилности утврђене записником у датом року, просветни инспектор министарства надлежног за послове образовања и васпитања је овлашћен да, у складу са законом, предложи покретање дисциплинског поступка против тог инспектора, као и против његовог непосредног руководиоца. Просветни инспектор министарства надлежног за послове образовања и васпитања овлашћен је и да, у складу са законом, предложи удаљење с рада ових службених лица против којих се покрене дисциплински поступак.

Поверовање послова општинској и градској управи

Члан 18.

Послове просветне инспекције, прописане чл. 7 – 9. и чл. 13. и 14. овог закона, као поверене, обавља општинска односно градска управа.

Више општинских управа може организовати заједничку просветну инспекцију. Сваки просветни инспектор те заједничке просветне инспекције је месно надлежан за целу територију (подручје) за коју је заједничка инспекција организована.

Министарство врши непосредан инспекцијски надзор ако га општинска, односно градска управа не врши, односно, ако у јединици локалне самоуправе није организован инспекцијски надзор, а на терет средстава јединице локалне самоуправе.

По жалби против решења општинске, односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора решава министарство надлежно за послове образовања и васпитања.

Овлашћења надлежног министарства према органима којима су поверени послови, прописана чланом 17. овог закона, као и послови републичке просветне инспекције и решавања по жалби против првостепених решења, који су прописани ст. 3. и 4. овог члана, поверавају се аутономној покрајини за јединице локалне самоуправе на територији аутономне покрајине.

Поверавање послова у области високог образовања и ученичког и студентског стандарда

Члан 19.

Послове инспекцијског надзора над радом високошколских установа на територији Аутономне покрајине Војводине, утврђене чланом 10. и чланом 15. ст. 1. и 2. овог закона, као поверене, обавља преко својих органа Аутономна покрајина Војводина.

Послове инспекцијског надзора над законитошћу рада установа ученичког и студентског стандарда, на територији Аутономне покрајине Војводине, утврђене чл. 11. и чланом 15. став 1. овог закона, као поверене, обавља преко својих органа Аутономна покрајина Војводина.

IV. ПЛАНИРАЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

План инспекцијског надзора

Члан 20.

Годишњи план инспекцијског надзора доноси се за школску односно радну годину чије је трајање утврђено законом из области образовања и васпитања.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Започети поступци

Члан 21.

Поступци инспекцијског надзора започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама прописа који су били на снази до ступања на снагу овог закона.

Доношење подзаконских аката

Члан 22.

Министар надлежан за послове образовања и васпитања ће у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона донети акт о утврђивању потребног броја просветних инспектора у општинској, односно градској управи

Акт из сатава 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Престанак важења прописа и других аката

Члан 23.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 204. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17), одредбе члана 88. став 1. – у делу који се односи на поверавање послова инспекцијског надзора Аутономној покрајини Војводини, као и одредбе члана 91. ст. 2 – 7. и одредбе члана 92. Закона о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/10 и 55/13).

Ступање на снагу и примена

Члан 24.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о просветној инспекцији садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Предлог Закона о просветној инспекцији истиче посебности поступка и положаја инспекције у области просвете у односу на Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15), који на општи начин уређује инспекцијски надзор.

Предлог закона о просветној инспекцији садржи обједињене одредбе системског Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17) и посебних закона којима је уређена област просвете и то: Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС”, бр. 18/10 и 101/17), Закона о дуалном образовању („Службени гласник РС”, број 101/17), Закона о образовању одраслих („Службени гласник РС”, бр. 55/13 и 88/17), Закона о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/10 и 55/13), Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, број 88/17) и Закона о уџбеницима („Службени гласник РС”, број 68/15).

Предлог закона на посебан начин обједињује све одредбе које се односе на инспекцијски надзор, по нивоима образовања, из посебних закона у области образовања и васпитања, у један закон.

– Разлог за доношење овог закона је одредба члана 204. Закона о основама система образовања и васпитања, у прелазним и завршним одредбама, који је ступио на снагу 7. октобра 2017. године, којим је прописано да се до доношења посебног закона којим се ближе уређује инспекцијски надзор у области образовања и васпитања, примењују се одредбе чл. 146 – 150. и члана 166. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 62/16 – УС) у делу који се односи на поверавање послова из члана 146. ст. 4. и 5. и члана 149. тог закона.

Током 2017. године извршено је укупно **6702** инспекцијских надзора и то: **1977** редовних, **3972** ванредних, **632** контролних и **121** допунски инспекцијски надзор.

Од укупног броја инспекцијских надзора, **764** инспекцијска надзора су се односила на контролу примене закона којим су уређене основе система образовања и васпитања, закона који уређује предшколско васпитање и образовање и других прописа, у установама предшколског васпитања и образовања, **3116** инспекцијских надзора који су се односили на контролу примене закона којим су уређене основе система образовања и васпитања, закона који уређује основно образовање и васпитање и др. прописа, у установама основног образовања и васпитања, **1846** инспекцијских надзора

који су се односили на контролу примене закона којим су уређене основе система образовања и васпитања, закона који уређује средње образовање и васпитање и др. прописа у установама средњег образовања и васпитања, **77** инспекцијских надзора који су се односили на контролу примене закона којим је уређено образовање одраслих и јавнопризнатих организатора активности, **71** инспекцијски надзор који се односио на контролу примене закона и др. прописа којим је уређено високо образовање, **22** инспекцијска надзора који су се односили на контролу примене закона и др. прописа којим је уређен ученички и студентски стандард, **1977** инспекцијских надзора који су се односили на контролу примену закона који уређује заштиту становништва од изложености дуванском диму, **25** инспекцијских надзора над радом нерегистрованих субјеката, као и други надзори.

Број планираних редовних надзора за 2017. годину износио је **2252** имајући у виду број надзираних субјеката у тренутку израде годишњег плана инспекцијског надзора. У децембру месецу број субјеката који треба да контролише просветна инспекција према Бази података коју води Сектор за инспекцијске послове износио је **2667**. Током 2017. године значајно је увећан број приватних установа предшколског, средњег и високог образовања.

Број откривених и отклоњених или битно умањених насталих штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе исказан је кроз око **4500** наложених мера у достављеним записницима о инспекцијском надзору сачињених у редовном, ванредном и допунском надзору који су достављени од стране просветних инспектора (општинских/градских/републичких и инспектора за високо образовање и ученички и студентски стандард), а од којих нешто више од **10%** чине превентивне мере.

Број откривених и отклоњених или битно умањених насталих штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе (корективно деловање инспекције) исказан је кроз **632** извршена контролна инспекцијска надзора којима је контролисано отклањање утврђених незаконитости у редовном, ванредном и допунском инспекцијском надзору.

Током 2017. године реализовано је **133** надзора са другим инспекцијама.

Везано за број надзора над радом општинских/градских инспектора који послове инспекцијског надзора обављају као поверене, током 2017. године, сачињена је **241** инструкција за рад, а извршено је **32** надзора над радом инспектора.

Просветни инспектори су у 2017. години, у току вршења инспекцијског надзора, надлежним правосудним органима поднели укупно **5** кривичних пријава и **238** захтева за покретање прекршајног поступка, а покренута су и **2** управна спора.

На основу одредаба Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број 36/15), Сектор за инспекцијске послове је ради остваривања циља инспекцијског надзора, превентивно, кроз обавештавање јавности и субјекте надзора, на званичној интернет страници Министарства објавио следећа акта:

- законе, подзаконске и друге акате који су основ за вршење инспекцијског надзора и чију примену преко просветних инспектора контролише;

– контролне листе које примењује у поступку редовног инспекцијског надзора;

– годишње планове инспекцијског надзора за предшколске установе, установе основног и средњег васпитања и образовања, високошколске установе, установе ученичког и студентског стандарда за школску 2017/2018. годину.

– Покрајинском органу управе надлежном за послове образовања и васпитања су законом (Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о високом образовању, Законом о ученичком и студентском стандарду) поверени послови инспекцијског надзора за територију АП Војводина (у првом и другом степену). Овај начин функционисања инспекцијског надзора на територији АП Војводина подразумева свакодневну сарадњу са Сектором за инспекцијске послове и који је са становишта Министарства просвете, науке и технолошког развоја успешан.

– Решењем министра просвете, науке и технолошког развоја број 112-01-00416/2009-12 од 3. новембра 2009. године, утврђен је број просветних инспектора, по општинама и градовима у првом степену. Овај начин функционисања инспекцијског надзора на територији општина и градова подразумева свакодневну сарадњу са Сектором за инспекцијске послове, односно републичким просветним инспекторима чије је седиште у Министарству и школским управама. Са становишта Министарства просвете, науке и технолошког развоја овај начин функционисања би могао да буде бољи уколико би све општине, односно градови ангажовали потребан број просветних инспектора у складу са Решењем министра. Министарство ће на основу одредаба Закона о државној управи, а у сарадњи са Министарством државе управе и локалне самоуправе извршити надзор над радом општина и градова којим су ови послови поверени, а не врше се у складу са законом, односно Решењем министра.

У овим случајевима, када посао инспекцијског надзора не врши општина, односно град, ове послове врше републички просветни инспектори у саставу Министарства, односно у школским управама, у складу са Законом.

Закон о просветној инспекцији има за циљ:

- јединствено уређење инспекцијског надзора, односно доношење једног закона којим ће бити уређен инспекцијски надзор у надзираним субјектима за област образовања;

- показатељ учинка на основу ког ће се мерити остварење зацртаног циља: доношење Закона о просветној инспекцији који је усклађен са одредбама Закона о општем управном поступку и Закона о инспекцијском надзору;

- извор података који ће бити коришћени током праћења остварења циља: мишљења надлежног Министарства државне управе и локалне самоуправе о усклађености одредаба Закона о просветној инспекцији са одредбама кривног, Закона о општем управном поступку и Закона о инспекцијском надзору, које је обрађивач наведених закона, као и мишљење о усклађености са наведеним законима Републичког секретаријата за законодавство;

Предлог закона о просветној инспекцији има за циљ, да у складу са одредбама Закона о инспекцијском надзору, повећа број превентивних мера, саветодавну улогу просветне инспекције, односно да се смањи број наложених

мера приликом обављања редовних и ванредних инспекцијских надзора, као и мањи број контролних надзора надзираних субјеката.

Везано за питања да ли је проблем могао да се реши без доношења акта, односно зашто је доношење акта најбољи начин за решавање проблема, истичемо да је инспекцијски надзор у области просвете уређен одредбама закона у области образовања и васпитања и ученичког и студентског стандарда: Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17), Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС”, број 18/10), Закона о образовању одраслих („Службени гласник РС”, број 55/13), Закона о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/10 и 55/13) и Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16). С тим у вези јединствено уређење инспекцијског надзора у области просвете могуће је једино и само доношењем закона и то посебног законом у складу са одредбама општег Закона о инспекцијском надзору, а посебно имајући у виду горе наведени члан 204. Закона о основама система образовања и васпитања којим је прописано да се до доношења посебног закона којим се ближе уређује инспекцијски надзор у области образовања и васпитања, примењује одредбе раније важећег Закона о основама система образовања и васпитања.

У смислу наведеног, припремљен је Предлог закона о просветној инспекцији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона о просветној инспекцији (у даљем тексту: Предлог закона) уређује се предмет Предлога закона, односно посебности поступка и положаја инспекције у области просвете (у даљем тексту: просветна инспекција).

Чланом 2. Предлога закона дефинише се предмет инспекцијског надзора. Просветна инспекција у вршењу инспекцијског надзора испитује примену закона и других прописа у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, дуалног образовања, високог образовања, уџбеника и ученичког и студентског стандарда

Чланом 3. Предлога закона који се односи на родну равноправност у језику прописано је да термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Чланом 4. Предлога закона дефинисана је сврха просветне инспекције. Овим чланом је прописано да је сврха просветне инспекције да, сагласно утврђеним надлежностима, обезбеди остваривање јавног интереса и несметано обављање делатности у областима које су предмет надзора.

Чланом 5. Предлога закона уређен је инспекцијски надзор у области просвете. Овим чланом прописано је да послове инспекцијског надзора обавља просветни инспектор у министарству надлежном за послове образовања и васпитања, у органу покрајинске управе надлежне за послове образовања и васпитања и градском и општинском органу надлежном за послове образовања

и васпитања, као и да надзор над радом просветне инспекције у обављању поверених послова врши просветна инспекција министарства надлежног за послове образовања и васпитања и орган покрајинске управе надлежан за послове образовања и васпитања.

Просветни инспектор обавља послове инспекцијског надзора над радом установа предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, образовања одраслих, високошколских установа, установа ученичког и студентског стандарда, послодаваца за учење кроз рад ученика, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Педагошког завода Војводине, центара за стручно усавршавање, јавно признатих организатора активности и нерегистрованих субјеката.

Чланом 6. Предлога закона утврђени су услови за просветног инспектора. Овим чланом је прописано да просветни инспектор може бити лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије и специјалистичке академске студије) по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године и које има најмање пет година радног искуства у струци.

Лице из става 1. овог члана је у обавези да положи државни стручни испит и испит за инспектора.

Овакво законско решење ће омогућити лакше и брже запошљавање просветних инспектора, омогућиће квалитетније и стручније обављање заједничких инспекцијских надзора које просветни инспектори обављају са инспекцијама из других области на које упућује Закон о инспекцијском надзору, као и Координациона комисија за инспекцијски надзор која усваја планове кординисаних/заједничких инспекцијских надзора.

У чл. 7. до 14. Предлога закона таксативно су наведени послови просветног инспектора када у вршењу инспекцијског надзора контролише примену закона о просветној инспекцији и других закона и прописа којима се уређује организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања, установа високошколског образовања, ученичког и студентског стандарда, као и послови инспекцијског надзора над радом послодавца и Привредном комором Србије, над радом завода, центара за стручно усавршавање, установа за образовање одраслих и јавно признатих организатора активности и над нерегистрованим субјектом. Овај члан је обухватио одредбе које се односе на послове инспекцијског надзора прописане Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, Законом о дуалном образовању, Законом о образовању одраслих, Законом о ученичком и студентском стандарду, Законом о високом образовању и Законом о уџбеницима и Законом о инспекцијском надзору.

Чланом 15. Предлога закона уређена су овлашћења просветног инспектора које просветни инспектор има у вршењу послова инспекцијског надзора који су у овом Предлогу закона разврстани према врсти надзираног субјекта, у члановима 7.- 14. овог Предлога закона. Овај члан Предлог уређује на свеобухватан начин овлашћења просветног инспектора.

Чланом 16. Предлога закона дефинисан је инспекцијски и стручно-педагошки надзор. Овим чланом је прописано да просветна инспекција у обављању послова из свог делокруга, сарађује са организационом јединицом Министарства у чијој надлежности је обављање стручно - педагошког надзора у циљу остваривања и заштите права и обавеза деце и ученика, њихових родитеља, односно другог законског заступника и запослених, као и да се поступак инспекцијског надзора покреће у складу са одредбама закона којим је уређен инспекцијски надзор, као и на основу иницијативе просветног саветника када просветни саветник у поступку стручно – педагошког надзора утврди неправилности у раду установе, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебним законима, подзаконским и другим актима.

Дугогодишња пракса показује неопходност непосредног заједничког поступања просветних инспектора и просветних саветника у ситуацијама када је њихове надлежности тешко разграничити и када поступање само једне не може да обезбеди у потпуности право за било ког учесника у васпитно-образовном процесу.

Чланом 17. Предлога закона уређена су овлашћења Министарства према органима којима су поверени послови. Овај члан дефинише права и дужности просветног инспектора Министарства, односно републичког просветног инспектора у односу на органе којима је поверено вршење инспекцијског надзора, који поред осталих овлашћења, припрема министру надлежном за послове образовања и васпитања предлог решења по жалби против решења општинске, односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора; остварује непосредан надзор над радом просветног инспектора; издаје обавезне инструкције за извршавање закона и других прописа, за вршење послова и контролише њихово извршавање; организује заједнички надзор са инспекторима у органима којима је поверено вршење инспекцијског надзора; тражи извештаје, податке и обавештења о вршењу поверених послова инспекцијског надзора; б) обавља и друге послове, у складу са законом којим се на општи начин уређује инспекцијски надзор и законом којим се уређује државна управа.

Овим чланом происано је и да у вршењу надзора над радом органа коме је поверено вршење инспекцијских послова, просветни инспектор Министарства врши непосредан увид у испуњеност услова из члана 6. овог закона, рад и поступање просветног инспектора, записнички констатује утврђене неправилности и одређује мере и рокове за њихово отклањање, као и да непоступање по мерама за отклањање неправилности из става 2. овог члана представља тежу повреду дужности.

Уколико просветни инспектор не отклони неправилности утврђене записником у датом року, просветни инспектор Министарства је овлашћен да, у складу са законом, предложи покретање дисциплинског поступка против тог инспектора, као и против његовог непосредног руководиоца. Просветни инспектор Министарства овлашћен је и да, у складу са законом, предложи удаљење с рада ових службених лица против којих се покрене дисциплински поступак.

Чланом 18. Предлога закона уређено је поверавање послова општинској и градској управи. Овим чланом прописано је да инспекцијски надзор над радом

установе, као поверени посао, обавља општинска односно градска управа, да Министарство преко републичког просветног инспектора врши непосредан инспекцијски надзор ако га општинска, односно градска управа не врши, односно, више општинских управа може организовати заједничку просветну инспекцију. Сваки просветни инспектор те заједничке просветне инспекције је месно надлежан за целу територију (подручје) за коју је заједничка инспекција организована.

По жалби против решења општинске, односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора решава Министарство.

Овлашћења Министарства према органима којима су поверени послови, прописана чланом 17. овог закона, као и послови републичке просветне инспекције и решавања по жалби против првостепених решења, који су прописани ст. 3. и 4. овог члана, поверавају се аутономној покрајини за јединице локалне самоуправе на територији аутономне покрајине.

Чланом 19. Предлога закона уређено је поверавање послова Аутономној покрајини Војводини у области високог образовања и ученичког и студентског стандарда. Овим чланом прописано је да послове инспекцијског надзора над радом високошколских установа на територији Аутономне покрајине Војводине, утврђене чл. 10. и 15. ст. 1. и 2. овог Предлога закона, као поверене, обавља преко својих органа Аутономна покрајина Војводина, а да послове инспекцијског надзора над законитошћу рада установа ученичког и студентског стандарда, на територији Аутономне покрајине Војводине, утврђене чл. 11. и 15. став 1. овог Предлога закона, као поверене, обавља преко својих органа Аутономна покрајина Војводина.

Чланом 20. Предлога закона прописано је да се годишњи план инспекцијског надзора доноси за школску односно радну годину чије је трајање дефинисано законом из области образовања и васпитања

Чланом 21. Предлога закона прописано је да ће се поступци инспекцијског надзора започети пре ступања на снагу овог закона окончати у складу са одредбама прописа који су били на снази до ступања на снагу овог закона.

Чланом 22. Предлога закона прописано је да ће се министар надлежан за послове образовања и васпитања, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, донети акт о утврђивању потребног броја просветних инспектора у општинској, односно градској управи, као и да ће акт из претходног става бити објављен у Службеном гласнику Републике Србије.

Чланом 23. Предлога закона прописано је да даном ступања на снагу закона престају да важе одредбе члана 204. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17), члана 91. ст. 2 – 7, члана 92. и члана 88. Закона о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/10 и 55/13), у делу који се односи на поверавање послова инспекцијског надзора Аутономној покрајини Војводини.

Чланом 24. Предлога закона прописано је да ће закон ступити на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За реализацију одредаба Предлога закона о просветној инспекцији нису потребна средства, односно реализација овог Предлога не производи финансијски ефекат што се потврђује изјавом у оквиру Обрасца стандардне методологије за процену финансијских ефеката акта (ПФЕ Обрасца).

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се Закон о просветној инспекцији донесе по хитном поступку.

Доношењем овог закона по хитном поступку обезбедиће се потпуност остваривања послова инспекцијског надзора и потпуна правна сигурност по основу примене његових одредаба, а у супротном – недоношење овог закона по хитном поступку и без одлагања могло би да проузрокује штетне последице по рад органа надлежних за вршење инспекцијског надзора у области просвете.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада
Обрађивач: Министарство просвете, науке и технолошког развоја
2. Назив прописа
Предлог закона о просветној инспекцији - Draft Law on Education
Inspectorate
3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС", број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):
 - а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
 - б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
 - в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума
 - г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.
/
4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:
 - а) Навођење одредби примарних извора права Еевропске уније и оцене усклађености са њима,
/
б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
/
г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
/
д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

/

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

НЕ

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

НЕ

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености:

Министарство за европске интеграције се у мишљењу број: 011-00-5/2017-03 од 6. јула 2017. године, изјаснило да са становишта делокруга Министарства за европске интеграције, а узимајући у обзир достављену Изјаву о усклађености Предлога закона са прописима Европске уније, нема примедба на достављени материјал, те да полазећи од наведеног у тачки 8. Изјаве о усклађености, у поступку припреме Нацрта закона није било потребно консултовати Европску комисију или друга стручна тела Европске уније.